బీహార్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరులు.
వర్సెస్ .
సుభాష్ సింగ్
ఫిబ్రవరి 3,1997

[కె.రామస్వామి మరియు జి.టి.ననావతి, న్యాయమూర్తులు]

కోర్టు ఆదేశం – పాటించటం లోపం - ఖర్చులు విధించు అధికారం.

ఎందుకంటే - ఉన్నత న్యాయస్థానం రిట్ పిటిషన్ పరిష్కరించేటప్పుడు జారీ చేసిన ఆదేశాలు - ప్రతివాది దానిని పాటించటంలో లోపం - ఉన్నత న్యాయస్థానం ప్రతివాదిపై వ్యక్తిగత ఖర్చును విధించింది - ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆదేశానికి వ్యతిరేకంగా అప్పీలు - కోర్టు ఉత్తర్వులను పాటించడంలో ఆలస్యం ఒక సంవత్సరం మరియు ఐదు నెలలు - ఆలస్యం కూడా కోర్టుకు వివరించబడలేదు – తేల్చినది ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆదేశంతో ఎటువంటి జోక్యం అక్కర లేదు - అధికారులకు వ్యతిరేకంగా వ్యక్తిగతంగా ఖర్చులు విధించే ముందు కోర్టు అప్రమత్తంగా ఉండాలి మరియు ప్రతి కేసులో వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను తన మనస్సులో ఉంచుకోవాలి.

న్యాయ సమీక్ష - పరిపాలనా చర్య యొక్క న్యాయ సమీక్ష అనేది శాసనము పాలనలో ఒక ముఖ్యమైన భాగం.

రాజ్యాంగవాదం – రాజ్యం – శాసనముకు కట్టుబడి ఉండటం విధి - రాజ్యం లేదా దాని అధీకృతములు మరియు అధికారుల అన్ని చర్యలు రాజ్యాంగం కి లోబడి మరియు చట్టం నిర్దేశించిన పరిమితుల లోపల నిర్వహించబడాలి.

భారత రాజ్యాంగం, 1950: ఆర్టికల్స్ 53, 74, 75, 154, 163 మరియు 166:

అధికార గణం [బ్యూరోక్రసీ] జవాబుదారీతనము - సాధారణ సూత్రం, అధికార గణం [బ్యూరోక్రసీ] రాజకీయ కార్యనిర్వాహకుడికి జవాబుదారీగా ఉంటుంది అది న్యాయ సమీక్ష [జ్యుడీషియల్ రివ్యూ] కి లోబడి ఉంటుంది – విభాగాధిపతి [డిపార్ట్‌మెంట్ హెడ్] గా నియమించబడిన అధికారి చివరికి చేసిన చర్య లేదా తీసుకున్న నిర్ణయం ఫలితంగా కోర్టుకు బాధ్యత వహిస్తారు - అతన్ని బాధ్యత నుండి విముక్తి చేసే అంశాలను కోర్టు దృష్టికి తీసుకురావాలి.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: ప్రత్యేక సెలవు పిటిషన్ (సి) నెం.3337/1997.

ఎం.జె.సి.నెం.1488/1995 లో పాట్నా ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క 19.7.96 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి.

పిటిషనర్ల తరఫున హెచ్ఎల్ అగర్వాల్, బిబి సింగ్ వాదించారు.

కోర్టు యొక్క ఈ క్రింది ఉత్తర్వులు వెలువరించ బడిందిః

ఆలస్యం క్షమించబడింది.

ఎం.జె.సి.నెం.1488/1995 లో పాట్నా ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క 19.7.96 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి ఈ ప్రత్యేక అనుమతి పిటీషన్ దాఖలు చేయబడినది.

భారతదేశాన్ని సార్వభౌమ, సామ్యవాద, లౌకిక, ప్రజాస్వామ్య రిపబ్లిక్ దేశంగా ఏర్పాటు చేయాలని గంభీరంగా నిర్ణయించుకున్న "మేము, భారత ప్రజలు, అంటే భారత్" నుండి బయలుదేరిన భారత రాజ్యాంగం ఈ దేశానికి అత్యున్నత శాసనము. సార్వభౌమ అధికారం శాసన వ్యవస్థ,

కార్యనిర్వాహక మరియు న్యాయవ్యవస్థ మధ్య తనిఖీలు మరియు సమతుల్యతతో పంపిణీ చేయబడుతుంది, కానీ నీటిలో ఖాళీ ఉండనంత [వాటర్ టైట్] కఠినమైన విధం లో కాదు. శాసనముబద్ధ పాలన ద్వారా పాలించబడుతున్న మన ప్రజాస్వామ్యంలో, న్యాయవ్యవస్థకు న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని స్పష్టంగా అప్పగించారు. ప్రాథమికంగా పరిపాలనా చర్యల యొక్క న్యాయ సమీక్ష అలాగే చట్టం కూడా రాష్ట్ర చర్యకు వ్యతిరేకంగా అమలు చేయబడుతుంది. రాజ్యం లేదా ప్రభుత్వ అధికారులు తమ కార్యనిర్వాహక లేదా శాసన అధికారాన్ని వినియోగించుకొని చట్టము ప్రకారం వ్యవహరించ వలసి ఉన్నందున, వారు న్యాయ సమీక్షకు లోబడి ఉంటారు. అందువల్ల, రాజ్యం ఎటాట్ డి డ్రోయిట్ కు లోబడి ఉంటుంది, అంటే రాజ్యం లేదా దాని అధీకృతములు మరియు అధికారుల అన్ని చర్యలు రాజ్యాంగానికి లోబడి, చట్టం నిర్దేశించిన పరిమితుల లోపల, అంటే రాజ్యాంగవాదానికి లోబడి ఉండాలి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, రాజ్యం శాసనము నకు కట్టుబడి ఉండాలి. మన సంక్షేమ రాజ్యం లో పరిపాలనా చర్య వ్యక్తులను ఎంత విస్తృతంగా తాకుతుందో, రాజ్య చర్యలపై న్యాయ సమీక్ష పరిధి అంత ఎక్కువగా ఉంటుంది. అందువల్ల, పరిపాలనా చర్యల యొక్క న్యాయ సమీక్ష అనేది శాసన పాలనలో ఒక ముఖ్యమైన భాగం. అందువల్ల, పరిపాలనా చర్యలపై న్యాయ నియంత్రణ, న్యాయ సమీక్షలో భాగంగా శాసనము యొక్క రాజ్యాంగబద్ధతను మాత్రమే కాకుండా, పరిపాలనా చర్య యొక్క విధానపరమైన భాగాన్ని కూడా నిర్ణయించడానికి కోర్టులకు వీలు కల్పిస్తుంది. రాజకీయ కార్యనిర్వాహక వర్గంలో భాగంగా రాజ్యాంగం అధికారగణం [బ్యూరోక్రసీ] శాశ్వతముగా రూపొందించింది. ఆర్టికల్ 73 మరియు 74 తో పాటు ఆర్టికల్ 163 మరియు 166 తో పాటు ఆర్టికల్ 154 ను

అమలు చేయడం ద్వారా రాష్ట్రపతి/గవర్నర్ సందర్భానుసారంగా, జారీ చేసిన వ్యవహార నియమాలకు అనుగుణంగా, రాష్ట్ర కార్యకలాపాలు కొనసాగుతాయి. [బ్యూరోక్రసీ] రాజకీయ కార్యనిర్వాహకుడికి జవాబుదారీగా ఉండగలదనే సాధారణ సూత్రం న్యాయ సమీక్షకు లోబడి ఉంటుంది. అధికారుల కోసం రూపొందించిన నియమాలు, అధికారులు చేసే చర్యలకు వర్తించే "పూర్తి విశ్వాసం మరియు గౌరవం" అనే సిద్ధాంతం మరియు అధికారులు నిర్వహించిన అధికారిక చర్యల క్రమబద్ధతకు సక్రమముగానే నిర్వహించబడినట్లుగానూ, ప్రజా ప్రయోజనాన్ని అధికార గణం పొడిగించడానికి సూచించిన విధానానికి అనుగుణంగా అని ముందస్తు గా భావించాలి 'అటుల కాదు అని నిరూపితమైతే తప్ప 'అనే భావన [ప్రిజంషన్] ను ఏర్పాటు చేయడానికి కూడా కారణం. న్యాయ సమీక్షను కోర్టులు అమలు చేయమని పిలిచినప్పుడు నిబంధనలకు అనుగుణంగా చేసిన చర్యలకు అధికార గణం [బ్యూరోక్రసీ] కూడా జవాబుదారీగా ఉంటుందని ఇప్పుడు స్థిరపడిన చట్టపరమైన స్థితి. నిర్ణయానికి క్రమానుగత బాధ్యత వారి అంతర్నిర్మిత క్రమశిక్షణ. కానీ శాఖ అధిపతి గా నియమించబడిన అధికారి చివరికి చేసిన చర్య లేదా తీసుకున్న నిర్ణయం యొక్క ఫలితానికి కోర్టుకు బాధ్యత వహిస్తారు మరియు జవాబుదారీగా ఉంటారు. అయినప్పటికీ, అతనికి జవాబుదారీతనము నుండి విముక్తి కలిగించే ఏదైనా ప్రత్యేక పరిస్థితి ఉంటే లేదా తీసుకొనబడిన చర్యకు మరెవరైనా బాధ్యత వహిస్తే, అతను వాటిని కోర్టు దృష్టికి తీసుకురావాలి, తద్వారా తగు విధముగా అంగీకరించిన, తీసుకొనబడిన అవలంబించవలసిన చర్య కోర్ట్ చూసుకోం టుంది. నియంత్రణ అధికారి వారిలో ప్రతి ఒక్కరికి బాధ్యత నిర్ణయించి క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకుంటారు. తద్వారా శాసనము నియమాలకు పాటింపు చూచుటయే ఉద్దేశ్యం.

రాజ్యాంగబద్ధమైన న్యాయస్థానాలు శాసనముబద్ధమైన పాలన కింద అధికారం అప్పగించబడిన అధీకృత దారులు తమ వాస్తవమైన చర్యలు/ఫలితాలను, ఉద్దేశించిన ప్రయోజనం కోసం నిజాయితీగా, నిష్పాక్షికంగా, కర్తవ్య పాలనగా అమలు చేయబడేలా చూడటానికి న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని పరిమితితో అమలు చేస్తాయి. పిటిషనర్ శాశ్వత కార్యనిర్వాహక వ్యవస్థలో సభ్యుడిగా ఉన్నందున, కోర్టు న్యాయ సమీక్షను అమలు చేస్తూ ఆమోదించిన ఆదేశాలను పాటించాలని ఆదేశించబడింది. అంతకుముందు ఒక సందర్భంలో, రిట్ పిటిషన్ను పరిష్కరించేటప్పుడు, రిట్ పిటిషనర్ కేసును పరిశీలించి, రెండు నెలల్లో సహేతుకమైన ఉత్తర్వులతో పరిష్కరించాలని ఉన్నత న్యాయస్థానం ప్రతివాదిని ఆదేశించింది. సహజంగానే, నిబంధనల ప్రకారం, ఆదేశాల ప్రకారం అధికారులు తమ విధులను వేగంగా నిర్వర్తిస్తారని ఉన్నత న్యాయస్థానం భావించింది. వారు విధిని నిర్వర్తించనందున, తప్పనిసరిగా, వారు కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలను పాటించలేని పరిస్థితుల గురించి లేదా ఏదైనా అనివార్యమైన ఆలస్యం ఉంటే, వారు కోర్టుకు వివరణ ఇవ్వాల్సి ఉండేది. దురదృష్టవశాత్తు, ఆ విషయంలో ఆ దిశలో అధికారి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. అందువల్ల, ఉత్తర్వులను పాటింపు విషయములో లోపం వలన ఉన్నత న్యాయస్థానం వ్యక్తిగతంగా అతనిపై ఖర్చులు విధించ వలసి వచ్చింది.

అధికారి ఒక నిర్ణయం ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవలసి వచ్చినప్పుడు, కొంత ఆలస్యం సంభవించవచ్చు మరియు సాధారణంగా కోర్టులు అధికారులపై వ్యక్తిగతంగా ఖర్చులు విధించు టకు విముఖంగా ఉంటాయనే విషయములో మేము గుర్తెరిగి ఉన్నాము. కానీ అధికారులు కోర్టుకు వెళ్లి, తగు విధముగా వివరణ ఇచ్చి, కోర్టు నిర్దేశించిన వ్యవధిలో

పాటింపు లోపం పరిస్థితుల ద్వారా నిరోధించబడ్డారని కోర్టును సంతృప్తి పరచాలి. వ్యక్తిగత ఖర్చులు విధించు అవసరమని ఉన్నత న్యాయస్థానం భావిస్తే, ఆ అధికారి ఆ కేసు రికార్డులో లేడని, లేదా కేసులో ఉటంకించడానికి అవకాశం లేదని, ఆదేశాన్ని పాటించకపోవడానికి తీసుకున్న నిర్ణయానికి గల కారణాలను వివరించడానికి ముందు నోటీసు, తగు సరియైన అవకాశము ఇచ్చి గమనించడం కూడా అంతే మంచిది. ప్రభుత్వ కార్యకలాపాల లావాదేవీలలో, ఎవరూ వ్యక్తిగత ప్రతిస్పందనను కలిగి ఉండరు మరియు నిర్ణయాలు వివిధ స్థాయిలలో నెమ్మదిగా తీసుకోబడతాయి అనేది తెలిసిన వాస్తవం. వ్యతిరేక కక్షిదారునికి ప్రయోజనాన్ని అందించడానికి లేదా స్పష్టమైన పరిగణనల కారణంగా మరీ ముఖ్యంగా నిర్ణయ కీమత్తు ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు లేదా వ్యక్తులు బాగా ప్రభావవంతమైనప్పుడు/బాగా సంభంధాలు కలవారు అఇనప్పుడు ఉద్దేశపూర్వకంగా ఆలస్యం జరుగుతుందని అనడంలో సందేహం లేదు. రోజువారీ ఆలస్యానికి రుజువు యొక్క కఠినమైన ప్రమాణాన్ని కోర్టులు అవలంభిచవు. అప్పీల్ లేదా పునర్విమర్శను దాఖలు చేయడంలో జాప్యం ప్రజా అన్యాయానికి కారణమమతుంది మరియు తిరకాసుదారులకు [మ్యానిప్యులేటర్లకు] మభ్యపెట్టే అవకాశాన్ని ఇస్తుంది. రెండవది, అధికారులపై వ్యక్తిగతంగా ఖర్చులు విధించడం ప్రతికూలంగా ఉంటుంది మరియు అధికారులు ప్రజా ప్రయోజనం లేదా ప్రజా పరిపాలన ప్రాముఖ్యత గల లేదా నిజమైన కేసులను కొనసాగించడం మానుకుంటారు మరియు ప్రభుత్వ ఖజానాను, న్యాయ ప్రక్రియను మంధగింప చేయవచ్చు. అధికారులపై వ్యక్తిగతంగా ఖర్చులు విధించే ముందు న్యాయస్థానం జాగ్రత్తగా ఉండాలి మరియు ప్రతి కేసులో వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను మనస్సులో ఉంచుకోవాలి. లేకపోతే, ప్రజా న్యాయం కోలుకోలేని విధంగా

దెబ్బతింటుంది. దురదృష్టవశాత్తు, ఈ సందర్భంలో పాటింపు లోపం ఒక సంవత్సరం మరియు ఐదు నెలల ఆలస్యం పై ఆ అదికారి ఏ వివరణ ఇవ్వలేదు. ఆ అధికారిపై వ్యక్తిగత ఖర్చులు విధించులా ఉన్నత న్యాయస్థానం నిర్బంధించబడింది. ఈ పరిస్థితులలో, ఇది జోక్యానికి సబబు అయిన కేసు అని మేము భావించము.

తదనుగుణంగా ప్రత్యేక సెలవు పిటిషన్ను కొట్టివేయడమైనది.

పిటిషన్ను కొట్టివేయాడమైనది.